

Základní škola a Mateřská škola Andělská Hora, okres Bruntál

Andělská Hora č. 215. PSČ: 793 32. IČO: 70645558. DIČ: CZ70645558

Tel.: 554 737 031-3, 603 717 216. E-mail: zsendel@gmail.com

Bankovní spojení: KB Bruntál, č.ú.: 27-1851260227/0100. WWW: <http://www.zsendel.net/>

Školní preventivní strategie

(prevence sociálně patologických jevů, zvláště projevů šikany a protidrogové prevence)

Anotace:

Dlouhodobým cílem školní preventivní strategie je absence uživatelů (experimentátorů) návykových látek na naší škole a odstranění projevů šikany mezi našimi žáky. V rámci hodnocení efektivnosti ŠPS jsou stanoveny tyto specifické cíle:

- provádění celkové analýzy prostředí školy (i materiálního), klimatu ve škole, sociálních vztahů mezi žáky, žáky a učiteli, rodičovskou veřejností
- minimalizace neomluvených hodin a důsledná kontrola opodstatnění omluvených hodin
- zvýšení procenta žáků, kteří se účastní nějaké kvalitní volnočasové aktivity pořádané školou nebo zájmovými organizacemi v obcích (ZUŠ, DDM, TJ, SDH,...)
- posilování schopnosti sebehodnocení a sebedůvěry u žáků naší školy.

1. Garanti programu:

- Mgr. Lenka Bartoňková, školní metodik prevence sociálně patologických jevů
- Ing. Radek Peňáz, ředitel školy

2. Seznámení zaměstnanců školy s programem:

Pedagogové jsou obeznámeni s filozofií mezipředmětové spolupráce. Jsou pravidelně informováni (jednání Pedagogické rady školy, metodická odpoledne) o vhodných způsobech řešení v případě výskytu zneužívání návykových látek, o první pomoci při otravě návykovými látkami, při podezření na projevy šikany mezi žáky ZŠ. V průběhu školního roku pak bude pravidelně (jednání Pedagogické rady) vyhodnocována úspěšnost ŠPS.

3. Třídní učitelé budou v případě potřeby informovat ostatní pedagogy o rodinném a sociálním zázemí žáků své třídy.

4. Všichni pedagogové si vedou evidenci žáků se specifickými poruchami učení a chování, případně s jinými zdravotními omezeními a specifickými vzdělávacími potřebami tak, aby mohli k těmto faktům přihlížet v průběhu vyučování. Obdobně evidují (především TU) žáky se sociálním či zdravotním znevýhodněním nebo postižením). Se třídou pravidelně pracují TU v rámci **třídnických hodin, které se konají vždy v pondělí první vyučovací hodinu.**

5. Problematika zneužívání návykových látek bude dle možností a vhodnosti jednotlivých předmětů **zapracována do výuky** tak, aby byli žáci přiměřeně věku objektivně informováni. Problematika zdravého sebehodnocení a schopností sebepoznání jako prevence všech sociálně patologických jevů bude nedílnou součástí běžného života celé školy.

6. Následující znalostní kompetence žáků určené k zapracování do učebních osnov - plánů Školního vzdělávacího programu, především do těchto předmětů: prvouka, vlastivěda, přírodopis, výchova ke zdraví, občanská výchova, rodinná výchova, chemie, tělesná výchova, výtvarná výchova, český jazyk.

7. Znalostní kompetence žáků

1. - 2. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek

- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

3. - 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. - 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory, či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve složce fyzické, duchovní a sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

8. Filozofie Školní preventivní strategie je dále rozvíjena zařazením prvků projektu „Zdravá škola“ do plánů učiva. Blíže v ŠVP školy.

9. Nezbytnou součástí preventivního programu jsou **dlouhodobé i krátkodobé volnočasové aktivity zajišťované školou**. Škola nabízí žákům dostatek zájmových kroužků. Pravidelně jsou pořádány sportovní soutěže, dětský karneval, vánoční zpívání, výtvarná výstava, akce pro rodiče s dětmi, školní akademie, zájezdy do divadel a kin, plavecký výcvik a zimní sportovní hry, školní výlety, exkurze, spaní ve škole s výchovným programem, adaptační pobyty, zapojujeme se do olympiád, ekologické soutěže, besedy s ochránci přírody, hasiči, s příslušníky Policie ČR, pořádáme vlastní akce k jednotlivým průřezovým tématům apod.

10. Partneři:

- Škola nadále spolupracuje s KaP centrem v Bruntále a Střediskem výchovné péče v Bruntále.
- Společně s Pedagogicko psychologickou poradnou a Kontaktním poradenským centrem v Bruntále jsou zajišťovány odborné metodické konzultace, besedy, diagnostika specifických poruch učení a chování, informační servis.

- Škola spolupracuje s organizací AZ-HELP - Sdružení pro prevenci sociálně patologických jevů a pomoc osobám ohroženým závislostí na návykových látkách a procesech, která zajišťuje pro žáky přednášky a semináře.

11. „První pomoc“

- Kromě denního kontaktu výchovné poradkyně, která je zároveň školním metodikem prevence, jsou pevně stanoveny konzultační hodiny (nejméně 1 hodina týdně)
- Nadále pokračuje tradice „**důvěrníčku**“ u vchodu do sborovny, dotazy a připomínky jsou pravidelně konzultovány výchovnou poradkyní a ředitelem školy.
- Pedagogům a žákům je k dispozici zakoupená literatura a videokazety s danou problematikou.
- Součástí systematického preventivního programu ve školním prostředí je prosazení zákazu alkoholu, cigaret a jiných návykových látek ve škole v době, kdy do ní mají přístup žáci a na školních akcích, kterých se žáci účastní (karneval, akademie ...).
- Propagace preventivních aktivit je průběžně zajišťována jednotlivými učiteli, školním parlamentem, rozhlasem, místním tiskem a informacemi na školních a obecních nástěnkách.

12. Školní žakovský parlament:

Nadále pokračovat v pravidelné a systematické práci se **školním parlamentem**, který se podílí na řešení školních a třídních problémů, organizování volného času žáků, humanitárních sbírkách.

13. Dlouhodobější projekty zaměřené na prevenci:

13.1. *Pro dlouhodobější působení na žáky pracujeme v rámci projektu „**Prolamování ledů**.“ Cílem projektu je především hledání nových forem spolupráce s rodinou, směřování prevence do nižších ročníků ZŠ a na věkově ohroženou skupinu žáků v období dospívání. Dále doplnit existující preventivní aktivity o interaktivní program zaměřený na zlepšení sociálních vztahů, na budování protidrogových postojů a nácvik odmítání návykových látek.*

Cílová populace projektu:

a) děti MŠ a jejich rodiče

Cíl: navázat spolupráci s rodiči, vytvořit atmosféru důvěry, seznámit rodiče se změnami, které je čekají při nástupu dětí do ZŠ, režim dne, správná domácí příprava, střídání práce a odpočinku, relaxační techniky, zdravé stravování...

b) žáci 1. ročníku a jejich rodiče

Cíl: překonat počáteční strach některých dětí (rodičů) z nástupu do školy, navázat kontakt se svými spolužáky a učitelem. Navázat s rodiči, vytvořit atmosféru důvěry. Seznámit rodiče s možnými poruchami učení, projevy hyperaktivity, včasná diagnostika.

c) žáci 2. – 4. ročníku a jejich rodiče

Cíl: navázat na započatou spolupráci s žáky a jejich rodiče. Využít znalostí a dovedností rodičů a zapojit je do programu setkání i vyučování. Upevnit a posílit dobré vztahy mezi žáky ve třídě.

d) žáci 5. a 6. ročníku

Cíl: překonat přestup na vyšší stupeň ZŠ, posílit vzájemné kooperativní vztahy mezi žáky, učiteli a rodiči, zlepšení komunikace, poznávání sebe sama, svých možností, hledání cest k zachování a posílení zdraví, vytvořit žebříček hodnot.

e) žáci 7. – 9. ročníku

Cíl: poskytnout možnost samostatného rozhodování v zájmu zdraví, uvědomit si odpovědnost za svá rozhodnutí, cíleně zvyšovat sebeúctu, přemýšlet o smyslu života, vytvořit žebříček hodnot

f) pracovníci školy

Cíl: obohatit výuku novými formami a metodami práce, naučit se ovládat prvky účelné komunikace, asertivity, naučit se rozpoznávat příznaky patologických jevů a účelně je řešit.

g) rodiče

Cíl: upozornit rodiče na možná úskalí, která na jejich děti v období dospívání čekají, získat je ke spolupráci se školou, abychom mohli úspěšně předcházet patologickým jevům dětí.

Metody a formy realizace projektu:

Většina činností je zaměřena na prožitkové aktivity (pohybové aktivity, hry, výtvarné techniky, prožitkové učení, komunitní kruh, simulační hry, relaxační techniky, hraní rolí, řízená diskuse, kooperativní způsob práce...).

13. 2. Souznění:

Další projekt, který je již uskutečňován na naší škole několik let, je projekt „**Souznění**“.

Tento projekt spočívá ve spolupráci mateřské školy a I. stupně ZŠ. V průběhu školního roku děti uskuteční pět společných setkání – vzájemných návštěv, jejichž náplň se mění co 4 roky. Cílem tohoto projektu je především navázání pěkných vztahů, výchova ke zdravému životnímu stylu, poznání budoucích spolužáků, učitelů, školního prostředí, usnadnění vstupu budoucích prvňáčků do školy.

14. Prevence šikany

14. 1. a) Strategie při zajištění šikany ve škole

- 1) Znovu připomenout zaměstnancům školy pokyn MŠMT č. j. MSMT- 22294/2013-1
- 2) Vytvořit intervenční tým složený z ředitele, třídního učitele, školního metodika prevence.
- 3) Zabezpečit okamžitou ochranu oběti s dohledem dospělé osoby, kontaktovat rodiče.
- 4) Oddělit agresory od kolektivu, zabezpečit dohled dospělé osoby.
- 5) Podrobně zaznamenat jednotlivé výpovědi v pořadí: **oběť, svědci, agresoři.**
- 6) Dále postupovat dle pokynu MŠMT.

14. 1. b) Strategie, kdy škola potřebuje pomoc

- 1) Překonání šoku, záchrana oběti.
- 2) Domluva pedagogů na spolupráci a postupu.
- 3) Zabránění domluvě agresorů.
- 4) Pomoc a podpora oběti.
- 5) **Nahlášení policii.**
- 6) Vyšetřování.

14. 2. Výchovná opatření:

- domluva třídního učitele, informace rodičům
- napomenutí a důtka třídního učitele
- důtka ředitele školy
- snížená známka chování
- převedení do jiné pracovní skupiny
- doporučení rodičům zainteresovaných dětí vyhledat odbornou pomoc (SVP, psycholog, apod.)

14. 3. Výchovná opatření v mimořádných případech:

- doporučení rodičům umístit dítě do pobytového oddělení SVP
- návrh OSPOD k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy

15. Prevence projevů rasismu a xenofobie

- pokyn MŠMT Č.j.: 14 243/99-22
- rozvíjení žádoucích postojů k lidem jiné národnosti, etnické nebo náboženské příslušnosti
- vstřícnost a porozumění vůči menšinám
- komunikace s dětmi na bázi vzájemného porozumění, tolerance i úcty
- chápání a úcta k rozdílnostem a odlišnostem jednotlivců
- školní/třídní projekty v rámci multikulturní výchovy

Při tvorbě Školní preventivní strategie jsme vycházeli z následujících materiálů: (v tištěné podobě k dispozici v kanceláři školy, také na webu PPP Bruntál: <http://www.pppbruntal.cz>)

- Pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení Č.j. MSMT- 22294/2013-1
- Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působení resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005 – 2008
- Metodicky pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance Č.j.: 14 243/99-22

Zpracovali: Mgr. Lenka Bartoňková, metodik prevence sociálně patologických jevů
Ing. Radek Peňáz, ředitel školy

Projednáno a schváleno na 1. jednání Pedagogické rady školy, 1. září 2016.

